

۳ درصد GDP خرج آموزش و پرورش می‌شود

امروز ۱۲ اردیبهشت روز «معلم» است. همان کسانی که سال‌ها خون دل خورند تا هر کدام از من و شما امروز به سلاح علم و دانش مجهز باشیم. بدون شک زحمات این قشر زحمتکش و فداکار با هیچ منبع مادی قابل جبران نخواهد بود. اما نگاهی به شرایط زندگی بسیاری از معلمان نشان می‌دهد این قشر به لحاظ مادی از وضعیتی که مستحق آن بوده‌اند، برخوردار نشده‌اند. یکی از مواردی که شاید بتواند نشان‌دهنده معلمان عزیز در ایران در چارچالش‌های مادی هستند، نسبت هزینه‌های عمومی دولت در بخش آموزش و پرورش است. آمارها نشان می‌دهد در سال جاری درحالی بوده‌جه این وزارتخانه ۲۷۸ هزار میلیارد تومان و معادل ۰٫۸ درصد از کل بودجه عمومی خواهد بود که طی همین امسال، کمک مستقیم دولت به صندوق‌های بازنشستگی حدود ۲۵۳ همت خواهد بود. به عبارتی، کمک دولت به صندوق‌های بازنشستگی ۱٫۶ برابر کل بودجه آموزش و پرورش است. همچنین آمارها نشان می‌دهد تا سال ۱۴۰۱ نسبت هزینه‌های دولت در بخش آموزش و پرورش به ۳٫۲ درصد رسیده که این رقم ایران را دررتبه ۱۱۲ جهان در بین ۱۶۶ کشور قرار می‌دهد.

بودجه ۲۸۰ همتی آموزش و پرورش

بودجه سال ۱۴۰۳ آنجا که نخستین سال از اجرای برنامه هفتم است، اهمیتی ویژه دارد و توقع آن است که این بودجه برنامه‌ریزی مالی کشور را به سمتی سوق دهد که به تناسب سال اول اجرای برنامه، به اهداف تعیین‌شده دست یابد. در حوزه آموزش و پرورش در برنامه هفتم پیشرفت پنج هدف شامل ۱- ارتقای سرمایه انسانی، ۲- تامین کیفیت و عدالت آموزشی، ۳- جذب بازماندگان از تحصیل، ۴- اصلاح نظام مدیریتی و ۵- تثبیت آموزش و پرورش به مثابه امر ملی مشخص شده است که انتظار می‌رود لایحه بودجه ۱۴۰۳ با توجه به این مهم ارائه شود. در همین خصوص بررسی هان نشان می‌دهد کل بودجه آموزش و پرورش در لایحه بودجه ۱۴۰۳ با احتساب ردیف‌های متفرقه اعمال‌نشده (جدول ۹) در مجموع ۲۷۸ هزار میلیارد تومان می‌باشد که این به معنای سهم ۰٫۸ درصدی آموزش و پرورش از مصارف بودجه عمومی دولت است. با در نظر گرفتن اعتبارات جدول ۷ و ۷ لایحه، سرانه دانش آموزی در سال ۱۴۰۳ حدود ۲٫۶ میلیون تومان است که نسبت به سال گذشته ۱۶۷ درصد رشد داشته است. همچنین سرانه فعالیت‌های پژوهشی و امور تربیتی دانش آموزان رشد چشمگیری داشته و از ۶۹۰ هزار تومان برای هر دانش‌آموز به ۱ میلیون و ۳۵۰ هزار تومان در سال ۱۴۰۳ رسیده است.

از دیدگاه مرکز پژوهش‌های مجلس نقاط قوت و ضعف طرح و لایحه بودجه ۱۴۰۳ به این شرح است:

- ۱- با وجود رشد حدود ۱۷ درصدی بودجه آموزش و پرورش در لایحه بودجه ۱۴۰۳ نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۲، سقف و توزیع اعتبارات در این وزارتخانه همچنان نوعی است که آموزش و پرورش را از قید مشکلات همیشگی و روزمره خارج نکرده و توان لازم برای تحول و حل مشکلات اساسی را ایجاد نمی‌کند. با اعتبارات پیش‌بینی‌شده، چالش‌های بودجه‌ای اصلی این وزارتخانه در سال پیش‌رو به شرح ذیل خواهد بود:
  - ۲- چالش در پرداخت حقوق و دستمزد فرهنگیان با کم‌برآوردی ردیف ادارات کل آموزش و پرورش استان‌ها روبروست.
  - ۳- چالش در پرداخت مطالبات و معوقات فرهنگیان از جمله بااداش پایان خدمت و حق التدریس شاغلان و بازنشسته‌ها کم‌آمان وجود خواهد داشت.
  - ۴- چالش در تامین کاغذ کتب درسی با کم‌برآوردی بودجه سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی درسی روبروست.
  - ۵- توقف برنامه‌های ساخت، نوسازی و تخریب و بازسازی مدارس کشور با کم‌برآوردی شدید اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس روبروست.
  - ۶- چالش در مدیریت و افزایش ظرفیت‌های پذیرش دانشگاه فرهنگیان با کم‌برآوردی بودجه هزینه‌ای دانشگاه
  - ۷- کم‌برآوردی بودجه سازمان نهضت سوادآموزی با وجود تصویب وظایف جدی برای آن در برنامه هفتم
  - ۸- مشکل قطعی در تامین خدمات ایاب و ذهاب رایگان دانش‌آموزان استثنایی در سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۳
  - ۹- کسری اعتبار در پرداخت کامل بااداش پایان خدمات بازنشستگان سال‌های ۱۴۰۲ و ۱۴۰۳ آموزش و پرورش

کاهش سهم آموزش و پرورش از بودجه

گفته شد که کل بودجه آموزش و پرورش در لایحه بودجه ۱۴۰۳ با احتساب ردیف‌های متفرقه اعمال‌نشده در مجموع ۲۷۸ هزار میلیارد تومان خواهد بود که این به معنای سهم ۰٫۸ درصدی آموزش و پرورش از مصارف بودجه عمومی دولت است. البته هنوز جدول بودجه ۱۴۰۳ از سوی مجلس نهایی نشده و امکان تغییرات اندک روی آن وجود دارد. با این حال آنگونه که در نمودار آمده، سهم آموزش و پرورش در بودجه سال جاری اگر همین مقدار به تصویب برسد، کمترین مقدار چهارسال اخیر خواهد بود. گفتنی است در سال ۱۴۰۲ سهم این وزارتخانه از کل بودجه عمومی

دولت ۱٫۶ درصد و در سال ۱۴۰۱ این مقدار ۱۱٫۶ درصد بوده است. البته باید تاکید شود سهم ۰٫۸ درصدی آموزش و پرورش از بودجه در سال جاری بسیار شبیه به سهم این وزارتخانه طی سال‌های ۱۳۹۸ تا ۱۳۹۷ است؛ چراکه در آن سال‌ها سهم این وزارتخانه به همین میزان بوده است.

رتبه ۱۱۲ ایران در هزینه‌کرد برای آموزش و پرورش

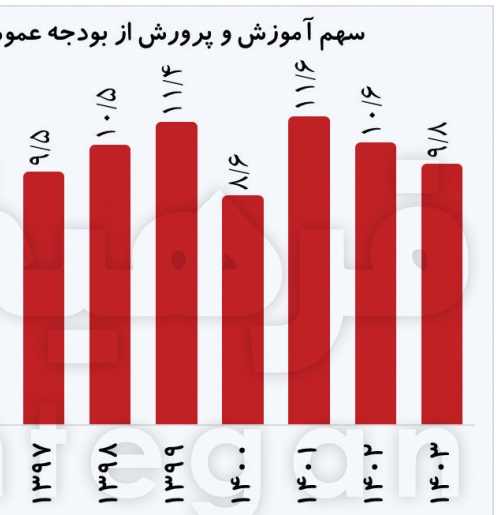
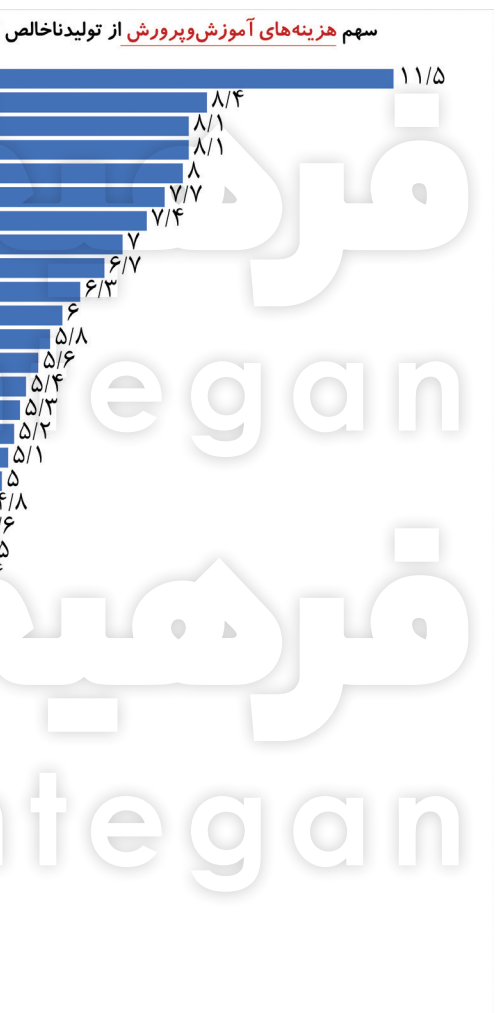
تولید ناخالص داخلی (GDP) یکی از شاخص‌های اقتصادی است که در مطالعه ضرب‌رقم‌اجتماعی مدنظر قرار می‌گیرد. این شاخص ارزش مجموع کالاها و تولیدی و خدمات نهایی را که توسط یک نظام اقتصادی در سراسر دنیا و در یک سال معین تولید شده است، مشخص می‌کند. از طرفی آموزش به عنوان یکی از مولفه‌های رفاه اجتماعی شناخته می‌شود. بنابراین باید از تولید ناخالص داخلی سهم داشته باشد. هرچه میزان این سهم در یک کشور بیشتر باشد، آن کشور به استانداردهای رفاه و توسعه اجتماعی نزدیک‌تر است. تجزیه و تحلیل آمارهای منتشرشده بودجه سه‌ساله نشان می‌دهد سهم آموزش و پرورش از تولید ناخالص داخلی در دوره منتهی به سال ۱۳۸۶ تا حدی صعودی بوده و در سال ۱۳۸۶ به بیشترین مقدار خود یعنی ۰٫۶ درصد که بسیار نزدیک به متوسط جهانی بوده، رسیده است. اما با وقوع بحران ارزی اول، این نسبت با سقوط همراه بوده و در سال ۱۳۹۰ به ۰٫۳۵ درصد و در سال‌های ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۴ به ۰٫۲۶ تا ۰٫۲۹ درصد رسیده است. پس از آن با زلزله‌های امضای قرارداد پیمان‌نامه بازرگانی دیگر این نسبت روند صعودی به خود گرفت و در سال ۱۳۹۵ به ۰٫۳۲ درصد و تا سال ۱۳۹۷ به ۰٫۳۶ درصد رسید ولی پس از آن با برقراری تحریم و وقوع بحران ارزی دوم، در چند سال اخیر این نسبت روند کاهشی به خود گرفته و در سال ۱۴۰۱ این مقدار ۰٫۳۲ درصد بوده است. به گفته کارشناسان اقتصادی، تنزل کیفیت آموزش طبقات متوسط و فقیر جامعه مهم‌ترین پیامد کاهش سهم آموزش و پرورش از سهم تولید ناخالص داخلی است. از طرفی هم‌زمان با کاهش کیفیت مدارس دولتی، شاهد گسترش مدارس غیرانتفاعی یا شهریه‌های نجومی در سطح کشور هستیم که می‌توان گفت موضوع آموزش و پرورش از خدمات عمومی به خدمات خصوصی تغییر ماهیت داده و شرط برخورداری از آموزش و پرورش با کیفیت مطلوب، ارتباط مستقیمی با تمکن مالی خانوارها دارد. بنابراین با استناد به این موضوع، گفتن این مطلب که در حال حاضر در آموزش و پرورش خود دچار تبعیض و نابرابری شدید آموزشی و فرصت‌های نابرابر رشد هستیم نمی‌تواند جمله‌ای غلط باشد. از آنجا که عدالت آموزشی در برخورداری افراد از حق دسترسی به آموزش برابر، نفع تبعیض طبقاتی و آموزش با کیفیت در جهت رشد استعدادهای کودکان و نوجوانان تعریف می‌شود. این عدالت در جامعه امروز ایران نادیده گرفته می‌شود. اما مقایسه وضعیت سهم ایران با جهان نیز نشان می‌دهد سهم ۰٫۳۲ درصدی آموزش و پرورش از تولید ناخالص داخلی ایران را دررتبه ۱۱۲ جهان قرار می‌دهد. براساس این آمارها، طی سال ۲۰۲۲ درحالی سهم آموزش و پرورش از GDP در ایران ۰٫۳۲ درصد بوده که این مقدار در جهان حدود ۰٫۳۲ درصد بوده است. براساس این آمارها، طی سال ۲۰۲۲ کشور کوبا با ۱۱٫۵ درصد، دررتبه اول قرار داشته است. بولیوی با ۸٫۴، بوتان با ۸٫۱ و بوتسوانا نیز با ۸٫۱ درصد دررتبه‌های دوم تا چهارم در هزینه‌کرد در آموزش و پرورش نسبت به تولید ناخالص خود بوده‌اند. در این رتبه‌بندی رژیم صهیونیستی با ۷٫۴ درصد دررتبه ۷ جهان قرار دارد. الجزایر با ۶٫۳ درصد دررتبه ۱۰، برزیل ۵٫۸ درصد و ژاپن با ۵٫۴ درصد و رتبه ۱۴، انگلیس با ۵٫۳ و رتبه ۳۶، فرانسه با ۵٫۲ و رتبه ۴۰، عربستان با ۵٫۱ و رتبه ۴۳، کره جنوبی با ۴٫۸ و رتبه ۵۳، هند با ۴٫۶ و رتبه ۵۹، آلمان با ۴٫۵ و رتبه ۶۵، عمان با ۴٫۴ و رتبه ۷۰، مصر با ۳٫۸ و رتبه ۸۲، امارات و کویت دررتبه‌های ۸۳ و ۹۰ همگی بالاتر از ایران قرار دارند. البته ژاپن با ۲۳٫۳ درصد و رتبه ۱۴، بسیاری به ایران نزدیک‌تر از ترکیه با ۲٫۸ و جمهوری آذربایجان با ۲٫۹ به ترتیب دررتبه‌های ۱۱۴ و ۱۱۶ و پایین‌تر از ایران قرار دارند و بحرین و لبنان نیز با رتبه‌های ۱۵۲ و ۱۵۹ پایین‌تر از ایران قرار دارند.

۴ چالش آموزش و پرورش

براساس پژوهشی که در پژوهشکده مطالعات راهبردی با عنوان «بودجه ریاضتی در آموزش و پرورش: تداوم غفلت استراتژیک»، منتشرشده، بدون آنکه بخواهیم سایر مشکلات بنیادین نهاد آموزش و پرورش در ایران، ازجمله سیاست‌زدگی شدید، ناکارآمدی فراینده، بهره‌وری اندک، غلبه رویکردهای سنتی به آموزش و ماندن آن را نادیده بگیریم، به نظر می‌رسد سرمایه‌گذاری اندک، نقش قابل توجه و تعیین‌کننده‌ای در پازل کلان تقاضای نظام آموزش و پرورش کشور دارد. پیامدها و نتایج کمبودها و تنگناهای مالی دوامی‌نور به عرصه‌های دیگر سرایت کرده و کلاف درهم‌پیچیده‌ای از معضلات مختلف ایجاد کرده است. فرسودگی شدید بسیاری از مدارس کشور و غیراستاندارد بودن برخی دیگر، افزایش نسبت دانش‌آموز به معلم، عقب‌افتادگی اغلب مدارس از جهان داتما‌دگرگون‌شونده فناوری‌های آموزشی جدید، مشکلات مالی جدی فرهنگیان و بی‌انگیزگی فراینده آنان، افزایش سهم هزینه‌های آموزشی در سبد هزینه‌های خانوار ایرانی و شاید از همه مهم‌تر، کالایی و تجاری شدن آموزش و طبقاتی شدن فراینده نظام آموزشی کشور برخی از معضلات این معضلاتند که به راحتی می‌توان آنها را به وضعیت مالی آموزش و پرورش مرتبط کرد.

۱

میزان سرمایه‌گذاری در آموزش و پرورش از مهم‌ترین عوامل در آینده توسعه بافتی ایران خواهد بود. از حدود یک دهه پیش گذار از اقتصاد

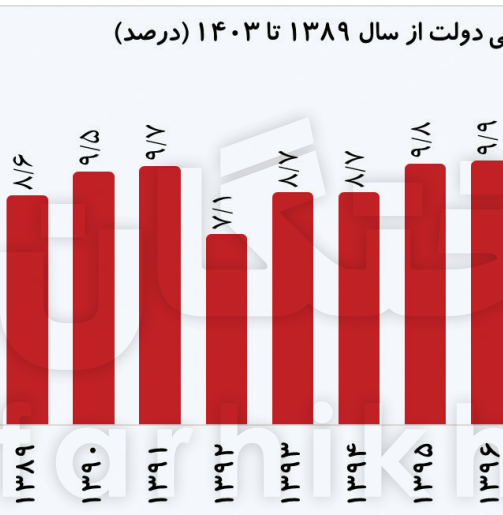
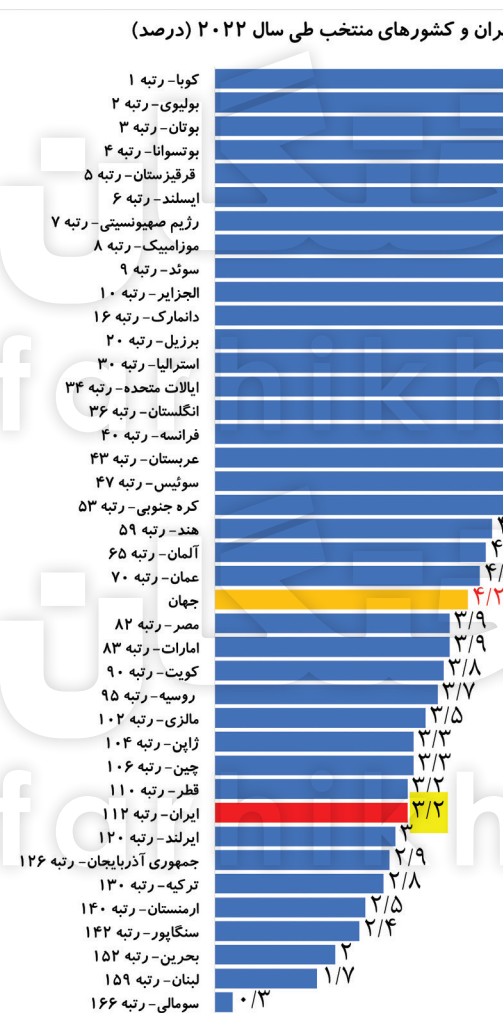
رانتی به اقتصاد دانش‌بنیان در دستور کار چشم‌اندازها و برنامه‌های سیاستی کشور قرار گرفته است. این هدف‌گذاری بنیادین در اسناد معطوف به آینده کشور ازجمله اسناد مربوط به سیاست‌های کلی نظام و همچنین سند الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت مورد تصریح و تأکید قرار گرفته است. بنیان اقتصاد دانش‌بنیان، برخورداری از حجم انبوهی از نیروی انسانی متخصص، خلاق و نوآور است. با جمعیت اندکی از دانش‌آموزانی که در مدارس سیمپاد و غیردولتی تحصیل کرده‌اند و به یاری هزینه‌های گزاف صورت‌گرفته در کتاب‌های کمک‌آموزشی گران‌قیمت و کلاس‌های تست‌زنی توانسته‌اند موفقیت‌آمیز دست‌کنور بگیرند، نمی‌توان به اقتصاد دانش‌بنیان رسید. بنابراین گذار به پارادایم اقتصاد دانش‌بنیان پیش از هر چیز نیازمند تحول در پارادایم حاکم بر اقتصاد و مالیه آموزش کشور است.

۲

اگر بپذیریم بودجه آموزش و پرورش نه از جنس هزینه جاری، بلکه از نوع سرمایه‌گذاری استراتژیک بلندمدت است، باید بپذیریم با کاهش سهم بودجه آموزش و پرورش از تولید ناخالص داخلی، در سال‌های نه چندان دور شاهد کاهش نقش آموزش و پرورش در تولید ناخالص داخلی باشیم. زیاده‌ر جهان امروز و به ویژه جهان آینده نزدیک که جهان اقتصادهای دانش‌بنیان و نوآوری‌تین است و سرمایه‌انسانی مهم‌ترین و تعیین‌کننده‌ترین سرمایه‌داران خواهد بود، نمی‌توان بدون سرمایه‌گذاری قابل توجه در آموزش حرفی برای گفتن داشت. برخی اقتصاددانان بزرگ دنیا معتقدند از منظر اقتصادی به ازای هر یک واحد سرمایه‌گذاری در آموزش، چهاربرابر ارزش افزوده تولید می‌شود که این رقم در دوره آموزش ابتدایی گاهی تا

توجه به ناترازی منابع انرژی و اصلاح الگوی مصرف

توجه به اصلاح ناترازی انرژی و الگوی مصرف در بودجه دولت بسیار حائز اهمیت است زیرا اصلاح الگوی مصرف به معنای استفاده بهینه از منابع انرژی است که منجر به کاهش هدررفت انرژی، کاهش هزینه‌ها و صرفه‌جویی در مصرف می‌شود. مصرف ناپایدار انرژی منجر به آلودگی هوا، گرمایش جهانی و تخریب محیط‌زیست می‌شود. با اصلاح الگوی مصرف و استفاده از منابع انرژی تمیزتر، این اثرات محیطی کاهش می‌یابد. با اصلاح الگوی مصرف و افزایش استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر، کشورها می‌توانند وابستگی خود به منابع انرژی فسیلی را کاهش دهند و مقاومت خود را در برابر نوسانات قیمتی و سرمایه‌انسانی مهم‌ترین و تعیین‌کننده‌ترین سرمایه‌داران خواهند بود، نمی‌توان بدون سرمایه‌گذاری قابل توجه در آموزش حرفی برای گفتن داشت. برخی اقتصاددانان بزرگ دنیا معتقدند از منظر اقتصادی به ازای هر یک واحد سرمایه‌گذاری در آموزش، چهاربرابر ارزش افزوده تولید می‌شود که این رقم در دوره آموزش ابتدایی گاهی تا

هشت برابر نیز قابل افزایش است. کمک‌های مردمی به آموزش و پرورش در ایران، اگرچه سهم بسزایی در ارتقای کیفیت مدارس دارند، اما نافی مسئولیت دولت در این زمینه نیستند. هنوز هم در اغلب کشورهای پیشرفته جهان بیش از ۹۰ درصد منابع مالی آموزش و پرورش توسط دولت تامین می‌شود. علاوه بر این، نکته بسیار مهم - که در ایران مورد غفلت قرار گرفته - این است که متنوع‌سازی منابع مالی آموزش و پرورش لزوماً به معنای تامین آنها از خانواده‌های دانش‌آموزان نیست. سایر سازمان‌های عمومی کشور می‌توانند در این زمینه نقش مهمی ایفا کنند. به عنوان مثال در سوئد شهرداری‌ها موظف به تدارک ایاب و ذهاب رایگان برای دانش‌آموزان مدارس هستند و در تامین مالی مدارس نیز نقش عمده‌ای دارند. در ایران می‌توان از ظرفیت‌های شهرداری‌ها، هاسازمان‌هایی چون آستان‌قدس رضوی، سازمان اوقاف و امور خیریه و امثال آنها در این زمینه بهره‌مند شد.

۳

نتیجه اجتناب‌ناپذیر کاهش سهم آموزش و پرورش از بودجه عمومی دولت و تولید ناخالص داخلی، افزایش سهم هزینه‌های آموزشی در سبد هزینه‌های خانوار است؛ امری که مسأله‌ی با فشار بیشتر بر اقتصاد خانوار، کاستی شدن فراینده نظام آموزشی کشور و افزایش تبعات بازماندگان از تحصیل است. افزایش سهم هزینه‌های آموزشی در سبد هزینه‌های خانوار در عمل به کالایی شدن آموزش دامن می‌زند، زیرا هنگامی که آموزش کالای خصوصی می‌شود، پول بیشتر به معنای امکان خرید بیشتر است.

جلوگیری از افت تولید میعانات گازی و توسعه تولید نفت

برای پاسخ به نیاز، دو اقدام مورد توجه قرار گرفته است که یکی از این موارد عبارت است از اجرای تکالیف بند «ب» ماده ۱۵ لایحه برنامه هفتم پیشرفت در راستای توسعه تولید نفت و گاز و افزایش بودجه ناشی از آن با اختصاص سهم جازیه به میزان دوبرابر نسبت به قوانین بودجه سال‌های قبل برای شرکت‌های تابعه وزارت نفت برای ترغیب و ایجاد انگیزه افزایش تولید و صادرات (برای مقادیر اضافه شده) (بند «الف» تبصره ۴). همچنین پیش‌بینی منابع مورد نیاز توسط جلوگیری از افت تولید میادین گازی و اجرای عملیات فشارافزایی میدان‌گازی پارس جنوبی به عنوان بزرگ‌ترین میدان‌گازی کشور (تولیدکننده بیش از ۶۵ درصد گاز در کشور) و همچنین میادین گازی مرکزی از محل حساب سرمایه‌گذاری نفت و گاز رند (ت» تبصره ۴) مورد توجه قرار گرفته است. جهش تولید به معنای افزایش توانایی و کارآمدی تولید در صنایع مختلف است که می‌تواند منجر به افزایش تولید و بهبود عملکرد اقتصادی کشور شود. این جهش می‌تواند شامل بهبود فناوری‌ها، بهینه‌سازی فرایندها، افزایش کیفیت محصولات و افزایش بهره‌وری نیروی کار باشد. این در حالی است که موضوع دسترسی پایدار صنایع به انرژی، به تامین منابع انرژی کافی و پایدار برای تولید و فعالیت‌های صنعتی اشاره دارد. این امر شامل استفاده از منابع انرژی تجدیدپذیر، بهبود کارایی انرژی، کاهش مصرف انرژی و کنترل آلودگی محیطی است. از طریق ترکیب جهش تولید با دسترسی پایدار به انرژی، صنایع می‌توانند به طور همزمان به رشد اقتصادی و حفاظت از محیط‌زیست کمک کنند و به توسعه پایدار و مقاومت در برابر چالش‌های اقتصادی و محیطی توجه داشته باشند. بودجه ۱۴۰۳ ضمن توجه به دسترسی پایدار صنایع به انرژی، بر توسعه اقتصاد سبز نیز نگاه داشته است.

بودجه ۱۴۰۳ مقدمه‌ای برای تحول در بخش انرژی

درآمد‌های موضوع به حساب هدف‌مندی یارانه‌ها بند «ذ» تبصره ۷ مورد توجه قرار گرفته است.

توسعه زیرساخت‌های انرژی تجدیدپذیر

کشورهای نفتی نیز باید به توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر توجه کنند؛ زیرا وابستگی زیاد به منابع انرژی فسیلی، به ویژه نفت، می‌تواند منجر به مشکلاتی مانند نوسانات قیمتی، کاهش منابع طبیعی و اثرات منفی بر محیط‌زیست شود. از طرف دیگر توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر می‌تواند به کشورهای نفتی مانند ایران کمک کند تا از منابع خود به بهترین نحو استفاده کرده و درآمدی پایدارتر و متنوع‌تر داشته باشند. همچنین توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر می‌تواند به بهبود محیط‌زیست، کاهش آلودگی آب و هوا و کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای کمک کند. در نتیجه توجه به این مسأله می‌تواند به ایران کمک کرده به سمت یک اقتصاد سبزتر، پایدارتر و مقاوم‌تر در برابر نوسانات بازار انرژی حرکت کند.

حل مشکل تامین اعتبار بازرداشت سرمایه‌گذاری طرح‌های بهینه‌سازی مصرف سوخت با تقویت سازوکار بازار بهینه‌سازی و صدور گواهی‌های صرفه‌جویی از طریق اختصاص سهم مشخص جهت راریز به حساب بهینه‌سازی مصرف انرژی در صنعت انرژی و نوسازی ناوگان خودروهای درون شهری و برون شهری، توسعه نیروگاه‌های تجدیدپذیر، جایگزینی کولرهای فرسوده با انواع کم‌مصرف، جایگزینی بخاری‌های فرسوده با انواع کم‌مصرف، بهینه‌سازی موتورخانه‌ها و سامانه‌های گرمایشی و کمک به اسقاط خودروهای فرسوده در پنج تبصره ۴ بودجه ۱۴۰۳ فراهم شده است.

علی صالح‌نیا پژوهشگر صنعت پتروشیمی

افزایش توان تامین انرژی نقش بسیار مهمی در توسعه و رشد اقتصادی دارد. برای اینکه جامعه بتواند به طور پایدار از انرژی استفاده کند و به تنوع و امنیت تامین انرژی دست یابد، نیاز به سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های انرژی مانند نیروگاه‌ها، شبکه‌های توزیع و انتقال و منابع انرژی تجدیدپذیر و غیرتجدیدپذیر است. برای جلوگیری از کمبود انرژی، کاهش وابستگی به منابع انرژی خارجی و کاهش تأثیرات منفی بر محیط‌زیست، بودجه دولت باید به طور مستمر به این حوزه معطوف باشد و منابع مالی لازم را برای توسعه و بهبود زیرساخت‌های انرژی اختصاص دهد. این اقدام‌ها می‌تواند به رشد اقتصادی، ایجاد شغل، افزایش تولید و بهبود کیفیت زندگی جامعه کمک کند. از همین نظر در بودجه ۱۴۰۳ اقدامات مطلوبی در نظر گرفته شده است.

کاهش ناترازی مالی وزارت نیرو و تسهویه طلب شرکت‌های بهره‌بردار

کاهش ناترازی مالی وزارت نیرو از طریق تأکید بر اجرائی شدن مفاد قانون مانع‌زدایی از صنعت برق و لحاظ مابه‌التفاوت (یارانه) قیمت‌های فروش تکلیفی آب و برق با هزینه تمام‌شده که توسط دولت به این شرکت‌ها پرداخت می‌شود به عنوان کمک زیان و معافیت از پرداخت سود سهام دولت در بند «د» تبصره ۶ بودجه ۱۴۰۳ قرار داده شده است. از سوی دیگر، اجازه فروش فرآورده‌های اصلی به شرکت‌های پالایش نفت با تأیید هیات وزیران بابت طلب شرکت‌های مزبور از دولت و معافیت واریز

- مدیرمسئول:
- محمد امین ایمانجانی
- قائم مقام مدیرمسئول:
- مسعود فروغی
- سردبیر:
- محمد زعیم‌زاده
- تلفن و فکس:
- ۶۲۹۹۹۴۹۵ (۰۲۱) ۱۱۲۵۶۳۳۸۱۶
- کدپستی:
- ۱۱۳۵۶۳۳۸۱۶
- چاپ:
- چاپخانه دانشگاه آزاد اسلامی
- نشانی:
- خیابان حافظ، پایین‌تر از جمهوری
  - روبه‌روی ساختمان بورس
  - ساختمان فرهیختگان، طبقه سوم